

Kirjastoyhteistyö menestys- ja jatkotarinana

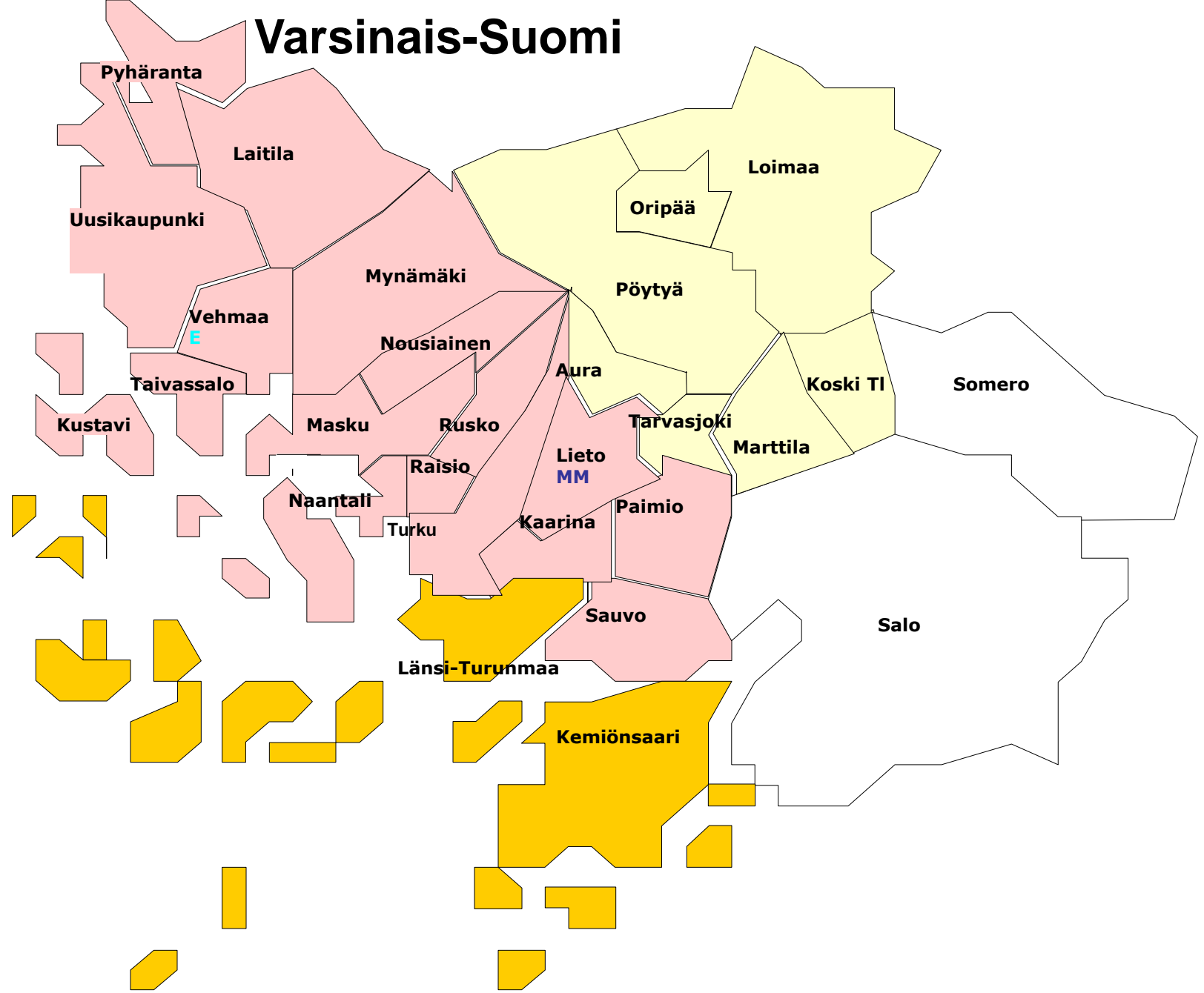
10.5.2012 Turku

Hannu Sulin

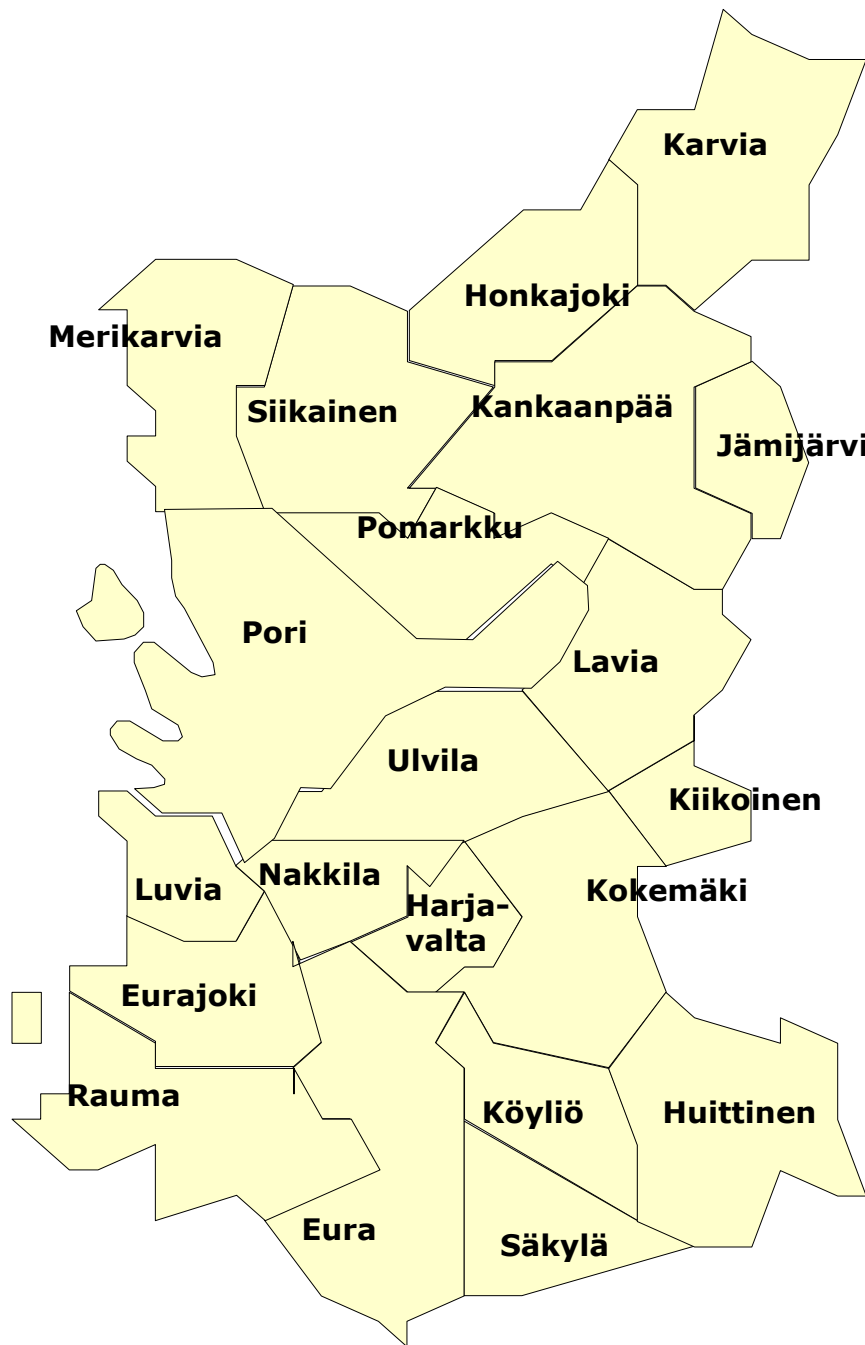
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Varsinais-Suomi

Satakunta

Kirjastolaki 904/1998

4 § Kirjasto- ja tietopalveluverkko

Yleinen kirjasto toimii yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen sekä tieteellisten kirjastojen ja oppilaitoskirjastojen kanssa osana kansallista ja kansainvälistä kirjasto- ja tietopalveluverkkoa.

Yleisten kirjastojen keskuskirjastona ja maakuntakirjastoina toimivat kirjastot täydentävät muiden yleisten kirjastojen palveluja.

Kirjastoyhteistyö tässä ja nyt

- Manner-Suomen 320 kunnan kirjastolaitoksesta ainoastaan 37 ei kuulu järjestelmäyhteistyörenkaaseen
- Yleiset kirjastot ovat olleet yhteistyön edelläkävijöitä
- Järjestelmäyhteistyön hyödyt:
 - **taloudellisuus, tehokkuus ja tuottavuus on parantunut**
 - **voimavarojen järkevä kohdentaminen**
 - **asiakaspalvelun parantuminen**
 - **kirjastojen käytön joustavuus**
 - **yhdessä tekeminen ja oppiminen**
- Kirjastoaineistoyhteistyön hyödyt
 - **saadut alennukset**
 - **toimitusvarmuus**
 - **päällekkäisen työn vähentyminen**

- mahdollistaa toimivan yhteisen kokoelmapolitiikan
- varastoinnin järkevöittäminen, tilojen uusiokäyttö
- kaikilla käytössään ”ison kirjaston resurssit”
- Kirjastoautoyhteistyön hyödyt
 - kallis investointi tehokkaaseen käyttöön
 - haja-asutusalueiden ja uusien alueiden kirjastopalvelut
 - päiväkodit, pienet kyläkoulut
 - turvaa palvelujen tasavertaisuutta

Miksi kirjastoyhteistyötä tarvitaan
jatkossakin?

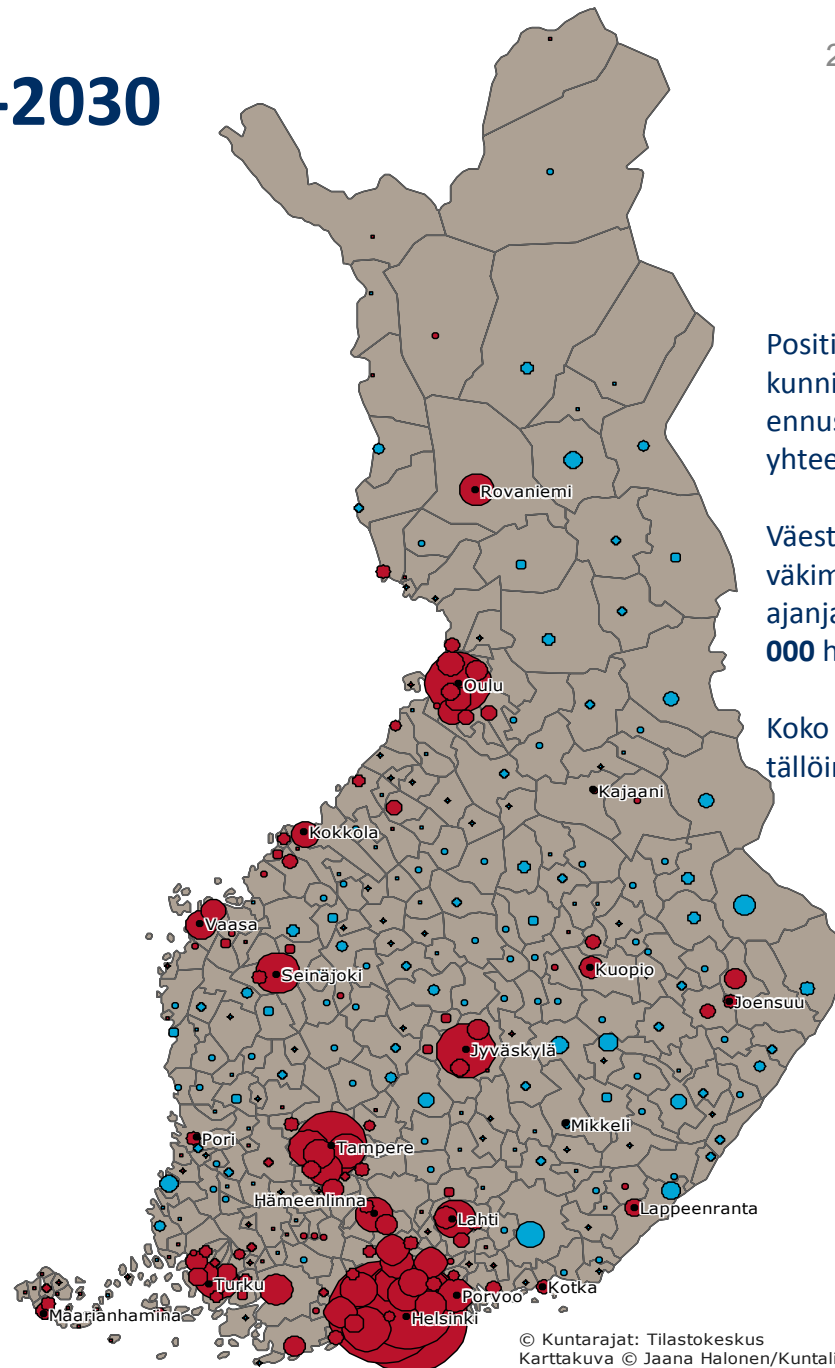
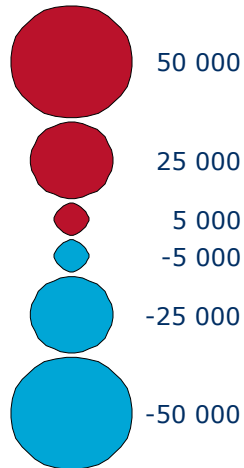
Tosiasioden tunnustaminen

- Väestö vanhenee
- Nuorisoikäluokat pienenevät
- Huoltosuhde heikkenee
- Kuntien velkaantuminen jatkuu
- Työn tuottavuus
- Osaavan henkilöstön rekrytointi vaikeutuu jne.
- Miten turvataan asukkaiden peruspalvelut?

Mutta, jos onnistumme tämän siirtymävaiheen ylittämään suhteellisin kuivin jaloin, olemme tehneet sen ensimmäisenä. Muilla se on vasta edessä.

Väestönmuutos 2009-2030

Muutos 2009-2030
henkilöä

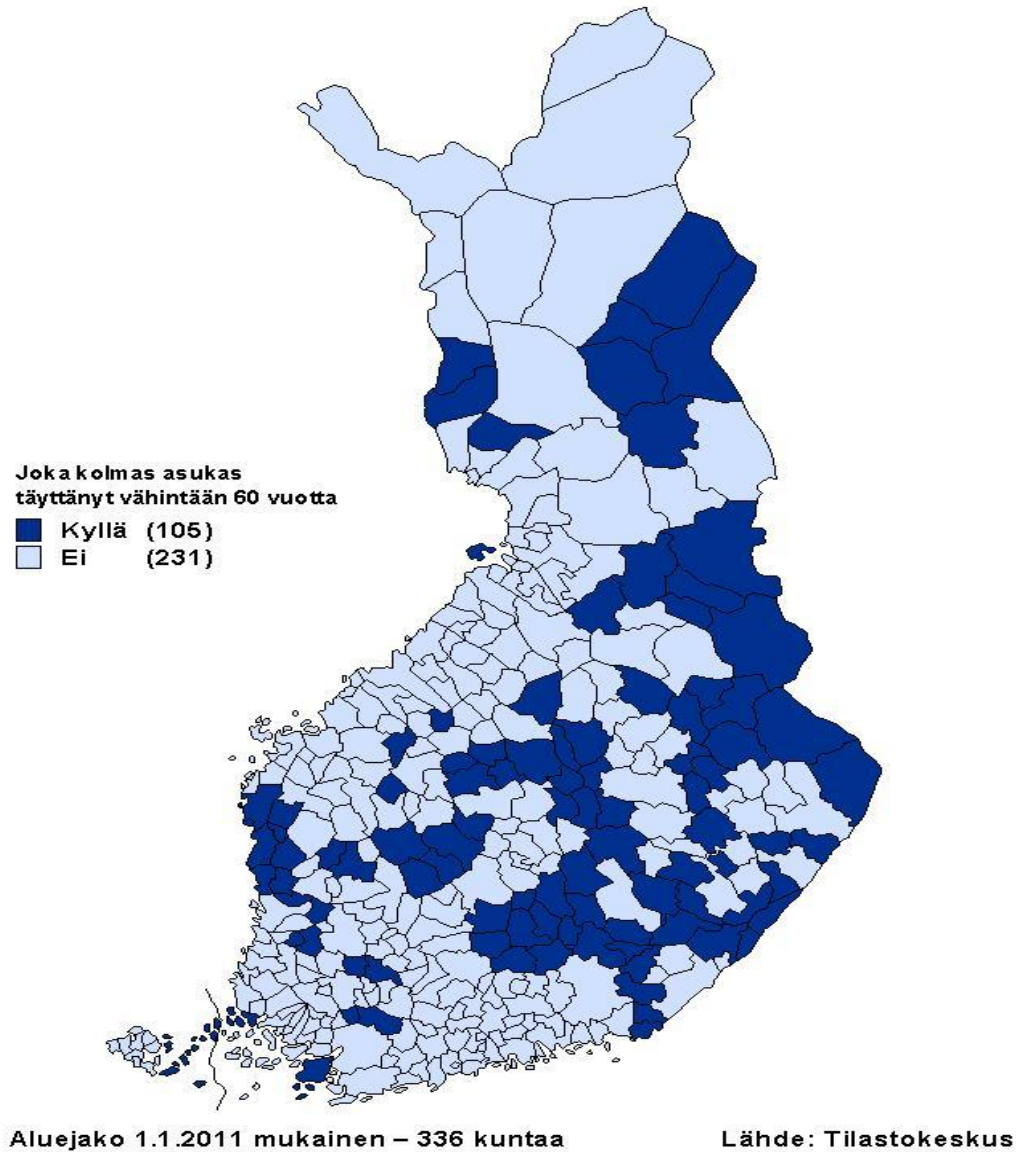
Positiivisen väestönkehityksen kunnissa väkimäärä lisääntyy ennusteen mukaan 2009-2030 yhteensä noin **600 000** henkilöllä.

Väestöään menettävissä kunnissa väkimäärä puolestaan vähenee ajanjaksolla yhteensä noin **100 000** henkilöllä.

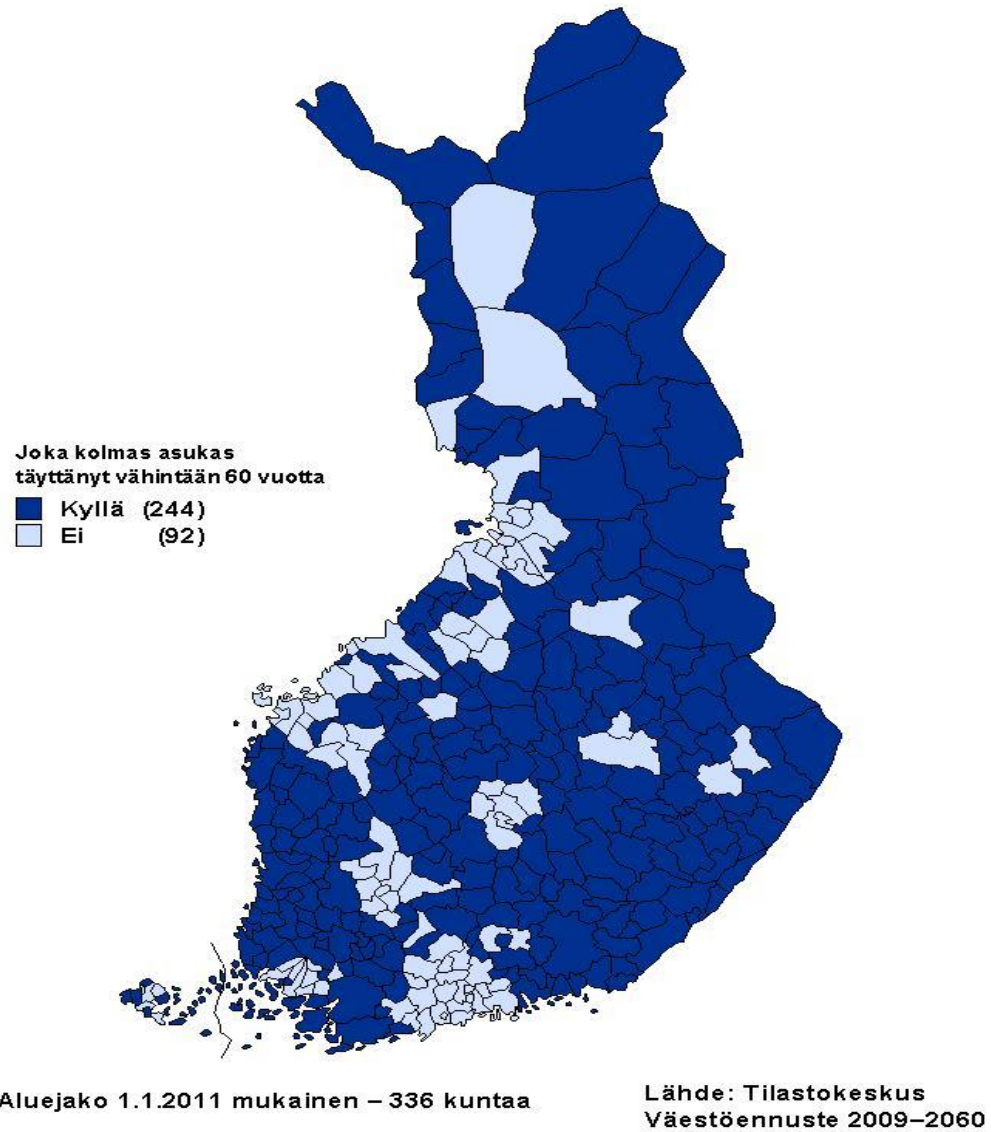
Koko maan väestönkasvu olisi tällöin noin **500 000** henkilöä.

Kuva: Suomen Kuntaliitto

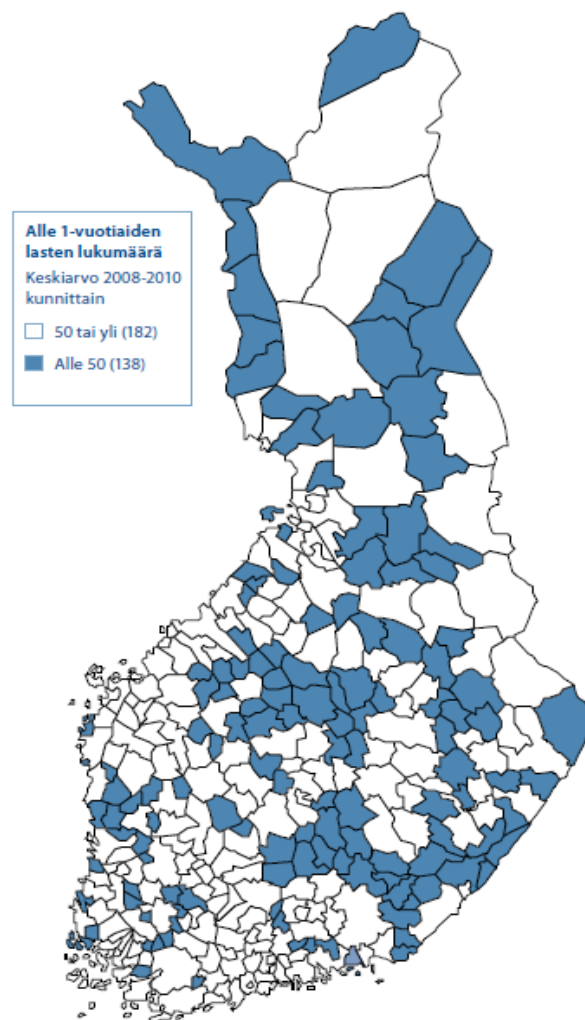
Kunnat, joissa vähintään joka kolmas asukas on täyttänyt 60 vuotta (2010)

Kunnat, joissa vähintään joka kolmas asukas on täyttänyt 60 vuotta (2030)

KUVIO 7. Kunnat, joissa on ollut keskimäärin alle 50 alle 1-vuotiasta lasta vuosina 2008 - 10

Lähde: Tilastokeskus
VM/KAQ/SS/MM

- Periaatteessa kaikki yksimielisiä siitä, että kuntarakenteelle tehtävä jotakin, vain mallit ja toteuttamistavat vaihtelevat.
- Keskeisenä tavoitteena on palvelujen tasavertaisuus ja –laatuus.
- Tulevasta kuntarakenteesta huolimatta yleiset kirjastot voisivat toimia nykyistä suurempina kokonaisuuksina tai tuottaa isommissa yhteistyörenkaissa osan palveluista.
- Erityisesti tätä tarvitaan, jos kuntarakenne jää epäyhtenäiseksi.
- Kirjasto- ja tietopalveluilla on erittäin paljon yhteistä, jolloin hallintorajojen ylittäminen on helpompaa.
- Pääsääntöisesti tämä koskee, kuten aiemmin, kirjastojärjestelmiä, aineiston hankintaa ja käsittelyä, logistiikkaa ja kirjastoautopalveluja.
- Myös aukioloaikojen järkevä yhteensovittaminen ja erikoistumisalueet

Uusia mahdollisuuksia

- Yhteistyömahdollisuudet korkeakoulukirjastojen kanssa
- Yhteinen metatietovaranto
- KDK:n asiakasliittymä/-alusta Open source ratkaisuna
- UKJ = uusi kirjastojärjestelmä
- E-aineistot, sähköiset verkkosisällöt
- Keskitetyt verkkopalvelut, hajautettu tuotanto
- Avoin metadata
- Tietohallintolaki voimaan 1.8.2011.
 - **Laki painottuu julkisen hallinnon, eli valtion ja kuntien, tietojärjestelmien yhteen toimivuuden lisäämiseen. Tämän toteutumiseksi laki edellyttää julkisen hallinnon viranomaisten käyttävän yhtenäistä kokonaisarkkitehtuuria ja yhteisiä palveluita sekä järjestelmien olevan yhteen toimivuuden kuvausten ja määritysten mukaisia.**

"Google can bring
you back 100,000
answers, a librarian
can bring you back
the right one."
Neil Gaiman